

WIĘZIENIA W EUROPIE: KRAJOWE WIADOMOŚCI PRAWNE

WRZESIEŃ 2022

Śledzenie krajowego orzecznictwa, prawodawstwa i działań organów władzy wykonawczej w kwestiach dotyczących więziennictwa może stanowić wyzwanie dla praktyków z krajów europejskich. W niniejszym biuletynie European Prison Litigation Network (Europejska Sieć Litygacji Penitencjarnej), jej członkowie i partnerzy w całej Europie podejmują starania, aby informować działających w poszczególnych krajach Starego Kontynentu prawników i organizacje społeczeństwa obywatelskiego o najważniejszych zmianach prawnych dotyczących więziennictwa. Mamy nadzieję, że pozwoli to naszym czytelnikom skuteczniej rozpoznawać trendy europejskie i lepiej wykorzystywać je w praktyce zawodowej. W pierwszym numerze naszego newslettera znaleźć można aktualności prawno-penitencjarne z pięciu krajów (Rosji, Ukrainy, Francji, Niemiec i Polski) obejmujące okres od września do grudnia 2021 r.

Kolejne numery zawierać będą wiadomości dotyczące 14 państw członkowskich Unii Europejskiej, a także Rosji, Mołdawii, Ukrainy i Gruzji.

PRZEGLĄD AKTUALNOŚCI PRAWNO-PENITENCJARNYCH (WRZESIEŃ-GRUDZIEŃ 2021)

ZMIANY DOTYCZĄCE WYROKOWANIA ■ Pełny skład Sądu Najwyższego **Rosji** ograniczył możliwość zastępowania kar pozbawienia wolności karami ograniczenia wolności. W Niemczech nowelizacje Ustaw o więziennictwie oraz o areszcie prewencyjnym obowiązujących w Szlezwiku-Holsztynie ograniczyły prawo do przerwy w karze odbywanej pod nadzorem osoby towarzyszącej. Francuski parlament przyjął ustawę, która likwiduje system automatycznego obniżenia wymiaru kary i wprowadza zmiany dotyczące pracy osadzonych.

WYROKI DOŻYWOTNIEGO POZBAWIENIA WOLNOŚCI ■ Trybunał Konstytucyjny **Ukrainy** uznał za niezgodny z tamtejszą konstytucją brak skutecznego mechanizmu umożliwiającego przedterminowe zwolnienie osób skazanych na dożywocie.

TORTURY I ZŁE TRAKTOWANIE ■ **Ukraiński** rząd zatwierdził strategię przeciwdziałania stosowaniu tortur w systemie wymiaru sprawiedliwości. **Ukraińska** więzienna służba medyczna przyjęła procedurę umożliwiającą lekarzom skuteczniejsze rejestrowanie obrażeń ciała.

BEZPIECZEŃSTWO ■ Wyższy Sąd Krajowy w Koblencji (**Niemcy**) przypomniał w wydanym wyroku, że istnieje zasadnicza różnica między tymczasowym aresztowaniem a karą pozbawienia wolności i w związku z tym uchylił decyzję administracji więziennej odmawiającą zatrzymanemu prawa do zakupu i posiadania konsoli do gier ze względu na abstrakcyjnie pojmowane zagrożenie dla bezpieczeństwa w zakładzie karnym. Również w Niemczech, przyjęta została Ustawa o zmianie ustawy o berlińskich zakładach karnych, która określa przesłanki zastosowania przymusu bezpośredniego, także w otoczeniu pozamedycznym.

OCHRONA ZDROWIA ■ **Niemiecki** Federalny Sąd Konstytucyjny uchylił decyzję administracji więziennej o odrzuceniu prośby więźnia, który wnosił o podanie leków w celu zakończenia swojego życia. Zmiany w rosyjskiej Ustawie o tymczasowym aresztowaniu uściśliły ramy prawne dotyczące umieszczania więźniów w zakładach psychiatrycznych i zwiększyły właściwe gwarancje procesowe dla osadzonych.

WARUNKI POZBAWIENIA WOLNOŚCI ■ Trybunał Administracyjny w Tuluzie we **Francji** stwierdził, że warunki osadzenia w zakładzie karnym w Tuluzie są niezgodne z artykułami 2, 3 i 8 Europejskiej konwencji praw człowieka. **Francuski** rząd wydał dekret ustanawiający nowy środek odwoławczy umożliwiający więźniom składanie skarg na warunki odbywania kary. Francuski Sąd Najwyższy określił przesłanki zastosowania tego nowego środka. Zmiany wprowadzone do rosyjskiego Kodeksu karnego wykonawczego rozszerzyły uprawnienia osadzonych skazanych na karę pozbawienia wolności. Otrzymują oni bezpłatną żywność, odzież, środki higieny osobistej i dostęp do usług użyteczności publicznej.

ŻYCIE PRYWATNE I RODZINNE ■ Na mocy nowelizacji **rosyjskiego** Regulaminu wewnętrznego aresztów śledczych, osoby pozbawione wolności w aresztach śledczych otrzymały zwiększone gwarancje prawa do odbywania rozmów telefonicznych ze swoimi dziećmi.

SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE, ORGANIZACJE POZARZĄDOWE I OBROŃCY PRAW

CZŁOWIEKA ■ **Rosyjski** Sąd Konstytucyjny odrzucił skargę członków organu doradczego przeciwko praktykom stosowanym przez władze więzienne, polegającą na przerywaniu przez strażników rozmów z osadzonymi w sytuacjach, w których poruszane są kwestie inne niż warunki pozbawienia wolności. **Rosyjska** prokuratura wszczęła postępowanie w przedmiocie likwidacji dwóch najstarszych organizacji społeczeństwa obywatelskiego w Europie Wschodniej: Międzynarodowego Stowarzyszenia Memoriał i Centrum Praw Człowieka Memoriał.

PRAWA PROCESOWE ■ Zmiany w prawie **ukraińskim** precyzują przesłanki świadczenia pomocy prawnej osadzonym w zakładach karnych, aresztach śledczych i placówkach medycznych. Sąd Apelacyjny w **Berlinie** orzekł, że należy przeprowadzić dalsze dochodzenie w sytuacji, w której oświadczenia stron dotyczące postępowania są ze sobą sprzeczne, a zwłaszcza w przypadku przedstawienia konkretnych dowodów przez osobę osadzoną. **Polskie** Ministerstwo Sprawiedliwości przedstawiło projekt zmian w Kodeksie karnym wykonawczym, które umożliwiałyby odrzucanie skarg i wniosków więźniów jako „oczywiście bezzasadne” oraz wprowadziłyby krótkie terminy na składanie skarg. W treści projektu tej nowelizacji znalazły się również zapisy dotyczące możliwości odbycia ostatniej części kary (nieprzekraczającej 6 miesięcy) w systemie dozoru elektronicznego zamiast w jednostce penitencjarnej, przepisy wydłużające czas wymagany dla skazanych na karę dożywotniego pozbawienia wolności do starania się o zmianę typu zakładu karnego z zamkniętego na półotwarty, jak i propozycje zmian dotyczące widzeń oraz kontroli osobistych.

ZWŁOKA W ZWOLNIENIU ■ Sąd Najwyższy **Rosji** potwierdził przysługujące skarżącym prawo do odszkodowania z tytułu zwłoki w ich zwolnieniu z kolonii karnej.

PRZENIESIENIE ■ **Rosyjski** Sąd Najwyższy uznał, że nieprzeniesienie przez władze więzienne osoby skazanej z aresztu tymczasowego do kolonii karnej w rozsądnym terminie po skazaniu stanowi naruszenie prawa

READ THE FULL ISSUE ON OUR WEBSITE >>

A special thank you to our [members and associate partners](#) for jointly drafting this newsletter!

**EUROPEAN
PRISON
LITIGATION
NETWORK**

HR

HELSIŃSKA FUNDACJA
PRAW CZŁOWIEKA

**Fachhochschule
Dortmund**

University of Applied Sciences and Arts

Views and opinions expressed in this document are those of the authors only and do not necessarily reflect those of the donors, who cannot be held responsible for them

Federal Foreign Office

**CIVIL
SOCIETY
COOPERATION**
